

Anders Fogh Rasmussens grundlovstale

Taler

Anders Fogh Rasmussen
Statsminister

Dato

5. juni 2002

Sted

Terndruplund

Vi fejrer i år grundlovens 153 års dag. I modsætning til andre lande fik Danmark sin frie forfatning i fred og fordragelighed.

Den 21. marts 1848 gik et mægtigt folketog i procession til Christiansborg. Overpræsident Hvidt fra Københavns borgerrepræsentation gik ind på kongeslottet.

Ventetiden syntes uendelig lang. Men omsider åbnedes slotsporten, og Hvidt meddelte kongens svar: ”Ministeriet er opløst!”

Den enorme forsamling udbrød: ”Konge leve!” Så tog alle hjem for at spise.

Så fredeligt foregik revolutionen i København, 1848. Og året efter den 5. juni 1849 fik Danmark sin frie forfatning, Grundloven.

Med grundloven forsvandt enevælden. Folkestyret blev indført med frie valg og lige og almindelig valgret. Og der blev i grundloven indsat bestemmelser om borgernes frihedsrettigheder.

Siden er grundloven ændret tre gange. Den seneste grundlov er fra 1953. Jeg tror, at den kan fungere som ramme om det danske demokrati i mange år endnu. Fra tid til anden bliver der rejst ønske om en ændring af grundloven. Og selvfølgelig må grundloven med mellemrum ændres, så den bliver tilpasset udviklingen i samfundet. Men der skal være bred tilslutning i befolkningen til noget så vigtigt som en ændring af grundloven. Derfor skal en sådan ændring forberedes grundigt. Og der skal være tungt vejende grunde til en ændring, før man giver sig i kast med så stor en opgave.

Men allerede inden for rammerne af den nuværende grundlov kan der – og bør

der – ske en bedre og stærkere sikring af borgernes frihedsrettigheder.

Jeg vil blot nævne et enkelt område. Det er nødvendigt at beskytte det enkelte menneske mod foreningstvang. Problemet er de såkaldte eksklusivaftaler, hvor lønmodtagere eller arbejdsgivere er tvunget ind i bestemte faglige foreninger for at kunne få arbejde eller drive erhverv.

Omkring 200.000 lønmodtagere på det private arbejdsmarked er ramt af eksklusivaftaler. En eksklusivaftale binder en arbejdsgiver til kun at ansætte medarbejdere, der er medlemmer af en bestemt fagforening. Med andre ord: En eksklusivaftale tvinger en lønmodtager til at være medlem af en bestemt fagforening som betingelse for at få arbejde hos den arbejdsgiver, som har indgået eksklusivaftalen.

Der er eksempler på, at medarbejdere er blevet fyret, fordi de nægter at melde sig ind i en fagforening, eller fordi de vælger at melde sig ind i Den Kristelige Fagbevægelse.

Det er i strid med regeringens frihedsopfattelse.

Foreningsfriheden bør ikke blot være friheden til at gå ind i lovlige foreninger, men det må også være friheden til at holde sig uden for foreninger. Og det gælder for både lønmodtagere og arbejdsgivere.

I den kommende folketingssamling vil regeringen derfor fremlægge et lovforslag, som sikrer det enkelte menneskes frihed til selv at vælge forening eller at stå uden for en forening. Regeringen vil fremsætte forslag om forbud mod eksklusivaftaler.

Jeg vil gerne understrege: Regeringen har ikke noget imod fagforeninger. Tværtimod. Det er en ganske fornuftig ting, at lønmodtagere slutter sig sammen for at stå stærkere fagligt. Men medlemskab af en fagforening bør være frivilligt. Fagforeninger skal tiltrække medlemmer ved at udføre et dygtigt fagligt arbejde. Ikke ved at true lønmodtagerne på deres levebrød.

I øvrigt vil regeringens forslag ikke kun rette sig mod fagforeningernes eksklusivaftaler. Vi vil også se på eksklusivaftaler, hvor erhvervsdrivende er tvunget ind i bestemte foreninger for at kunne drive erhverv.

Kritikerne siger, at regeringen med en sådan lovgivning på en ganske urimelig måde bryder ind i overenskomsterne og krænker aftalefriheden. Jeg må klart afvise denne kritik. Der er stribevis af eksempler på, at Folketinget ved lov sætter nogle rammer for, hvad der frit kan aftales og ikke aftales. Lad mig blot nævne ferieloven. Den sætter ganske bestemte rammer for, hvad der kan aftales og ikke aftales i overenskomsterne vedrørende ferie.

Det er regeringens opfattelse, at der skal være frihed – ikke blot til at være med i lovlige foreninger, men også til at være fri for medlemskab.

* * *

Grundloven sikrer det enkelte menneske retten til at have sine egne meninger og til at give udtryk for dem. I Danmark er det en rodfæstet tradition, at vi forvalter ytringsfriheden med respekt for andre mennesker, andre kulturer og andre religioner.

Sådan håber jeg, at det også kan være fremover. Men desværre er der i Danmark nogle unge fundamentalister, som ikke respekterer de grundlæggende principper, som vort folkestyre bygger på.

Nogle af de unge fundamentalister har samlet sig i en international organisation, der hedder, 'Hizb-ut-Tahrir'. Hizb-ut-Tahrir forsvarer selvmordsbomber. Organisationen arbejder for, at der skal etableres en islamisk stat.

Ifølge Hizb-ut-Tahrir er Vesten, og dermed også Danmark, kun ude på at undergrave og ødelægge islam. Kampen mellem islam og Vesten er evig. Og det er ikke tilladt nogen muslim at være neutral eller tilskuer til den kamp.

Forgreninger af denne gruppe findes i Danmark i dag. Det er grupper af unge, som åbent foragter vort demokrati og de værdier, vort samfund bygger på. Der er endnu kun få. Men de er der. Og de er ved at blive flere.

For nylig uddelte Hizb-ut-Tahrir løbesedler, der kunne tolkes som opfordring til at dræbe jøder. Det var en afskyelig handling. Sagen bliver nu efterforsket af politiet med henblik på, om der kan rejses tiltale.

Men det vigtigste er, at vi tager massivt holdningsmæssigt afstand fra den slags aktiviteter. De er udanske. Og de er udtryk for en uhyggelig mangel på respekt for mennesker, frihed og demokrati. I Danmark er der frihed til at tænke, tale og tro, som man vil. Men vi er nødt til at slå fast med syvtommersøm, at det danske samfund hviler på nogle helt fundamentale principper om frihed og respekt for menneskeliv.

Bor man i Danmark, følger man den danske grundlov. Så enkelt er det. Uanset hvilken tro man tilhører – den kristne, den mosaiske eller den muslimske – skal man respektere og efterleve grundloven, når man bor i Danmark.

I Danmark er politik og religion adskilt. I Danmark kan ingen religiøs lov stå over grundloven.

Vor personlige frihed må ingen magtmennesker - hverken nævenyttige politikere eller fanatiske imamer og ypperstepræster - tage fra os. Her går grænsen - både i geografisk og i åndelig forstand.

Danmark skal ikke være et land, der splittes af etniske modsætninger. Loyalitet er kodeordet. Loyalitet over for de grundlæggende demokratiske værdier. Respekt over for den grundlov, som danner rammen om disse værdier.

Ingen beder udlændinge i Danmark om at være loyale over for dansk madkultur. Ingen beder dem om at være loyale over for den danske folkekirke. Men for at være i Danmark skal man være loyal over for grundloven. Heri ligger en væsentlig del af grundlaget for vort fællesskab.

Betragt det som et positivt budskab til alle udlændinge i Danmark. Nok har I anden etnisk baggrund. Nok har I anden kulturel baggrund. Men det står ikke i modsætning til, at I kan være loyale overfor Danmark ved at være loyale over for grundloven.

Det øvrige samfund skal selvfølgelig også være loyalt over for de nye medborgere. De, som er her, og som gør en indsats, skal føle sig velkomne - på alle måder. Det er ikke bare tom snak. Hvis vi lader stå til, vil Danmark for alvor komme ind i en farlig udvikling. Indvandrere skal i arbejde. Det er et ufatteligt spild af menneskelige og økonomiske ressourcer, hvis indvandrere med gode kvalifikationer bliver nægtet et job, blot fordi de har et fremmed klingende

navn.

Manglende dansk imødekommenhed kombineret med den store afhængighed af overførselsindkomster hos mange udlændinge skaber ghettodannelse, kriminalitet, lediggang, manglende respekt og selvrespekt.

Vi vil ikke have vold og ufred i Danmark. Vi vil ikke se stenkastende unge muslimer gå til angreb på politifolk, på frisindede kvinder og på homoseksuelle. Vi vil ikke vise tolerance over for intolerancen. Heller ikke den intolerance, som bliver vist over for de hårdtarbejdende muslimer, som gør et ærligt forsøg på at blive en del af det danske samfund.

* * *

Grundloven er rammen om vort politiske liv. Men netop kun rammen. Rammen skal vi fylde ud med en politisk kultur, som bygger på åbenhed og gennemsigtighed i forvaltningen, retssikkerhed for det enkelte menneske, anstændig og påpasselig omgang med borgernes penge og i det hele taget en ydmyg holdning til magten.

Sidste år holdt jeg en grundlovstale, som gav en del genlyd. Det skyldtes, at jeg tog fat på en politisk kultur, som ikke levede op til disse krav. Jeg tog fat på vennetjenester, kammerateri, sammenspisthed og magtens arrogance i den socialdemokratiske bevægelse. Jeg belyste det med en række eksempler fra Københavns kommune, Arbejdernes Ligkistemagasin, Arbejdernes Oplysningsforbund og andre.

Ordret sagde jeg i grundlovstalen sidste år: ”(Eksemplerne) viser, hvordan magtens arrogance, vennetjenester og sammenspisthed fører til misbrug af magt, misbrug af penge, sløseri og elendig administration”.

Jeg vil gerne sige: Jeg mener hvert et ord. Og jeg står ved hvert et ord.

Så meget mere beklager jeg, at det i år er mit eget parti, jeg må tage fat på. I de senere måneder er der rejst en række alvorlige anklager mod ledelsen af Farum kommune. En kommune, hvor Venstre har haft magten i mange år.

De senere år har der udviklet sig en usund og stærkt kritisabel politisk kultur i

Farum med fråds, overforbrug, misbrug af magt og lukkethed. Det er ikke op til mig at bedømme, om der er begået ulovligheder. Det tager politiet og domstolene sig af.

Men fråds, overforbrug, misbrug af magt og lukkethed strider mod alt det, vi står for i Venstre. Derfor har Venstres folketingsgruppe også besluttet, at Farums tidligere borgmester, Peter Brixtofte, ikke længere kan være medlem af Venstres folketingsgruppe.

Peter Brixtofte og Farum kommune har præsteret strålende resultater med at skaffe folk i arbejde. Det er blevet kopieret i flere andre kommuner.

Men selv nok så gode resultater og flotte servicetilbud kan ikke undskylde brud på de fundamentale spilleregler i et folkestyre.

Der hviler nu et stort ansvar på den nye borgmester og på Venstres partiafdeling i Farum. Et ansvar for at rydde op i moradset, få alle skeletter ud af skabene og få genskabt tilliden til den politiske kultur i Farum kommune.

Jeg går ud fra som en selvfølge, at Venstre i Farum vil tage alle de nødvendige skridt for at genoprette tilliden til partiet i kommunen.

Vi skal værne om en politisk kultur, der bygger på åbenhed, forsvarlig forvaltning og tillid til de folkevalgte. I Venstre skærmer vi ikke nogen, blot fordi de er partikammerater. Tværtimod vil jeg gerne stille højere krav til vore egne end til andre.

* * *

Det hører med til en god politisk kultur i Danmark, at vi kan samarbejde på tværs af sædvanlige skel, og at vi ikke tryner hinanden, men tager hensyn.

Valget den 20. november sidste år gav et politisk systemskifte. Befolkningen ønskede en ny politik. Der kom et nyt flertal, og der blev dannet en ny regering.

Valget var et opgør med den gammeldags opdeling af politik i højre og venstre. Regeringen er ikke hæmmet af gammeldags ideologisk tænkning. Det afgørende er ikke, om et forslag i gammeldags forstand bliver opfattet som højre-orienteret

eller venstre-orienteret. Det afgørende er, om forslaget bidrager til at løse de problemer, som mennesker måtte have i deres hverdag.

Regeringen tager sit udgangspunkt i det enkelte menneskes hverdag. Derfor har regeringen fremlagt forslag, som forstærker indsatsen over for de syge, de ældre og de mest udsatte grupper. Og forslag som øger frihed, tryghed og sikkerhed i hverdagen.

Hovedparten af regeringens lovforslag er vedtaget med et bredt flertal i Folketinget. Og det er godt.

Men der er også forslag, som er vedtaget alene med de to regeringspartier og Dansk Folkeparti. Oppositionen kalder det blokpolitik.

Jeg vil meget klart afvise beskyldningen om blokpolitik. Jeg ønsker ikke blokpolitik. Jeg ønsker bredt samarbejde.

Men jeg ønsker også at opfylde de løfter, vi gav til vælgerne før valget. Vi gik til valg på en række klare løfter. Vi sagde, hvad vi ville. Og efter valget gjorde vi, hvad vi havde sagt før valget.

Det har været afgørende for regeringen at opfylde valgløfterne. Vi har måttet indse, at de tidligere regeringspartier ikke ville være med til at gennemføre vore valgløfter. Det vil jeg ikke en gang kritisere dem for. De gik til valg på at bekæmpe vore valgløfter. Så kan vi dårligt forlange, at de skal lægge ryg til at gennemføre dem efter valget.

Til gengæld kan man heller ikke bebrejde regeringen, at den bruger det flertal, der er, til at gennemføre de løfter, som vælgerne blev stillet i udsigt. Det ville med rette give kritik af regeringen, hvis vi ikke opfyldte løfterne, når vi har flertal til at gøre det. Også selvom det i visse tilfælde har betydet, at forslagene skulle vedtages med en mindre kreds af partier.

Det er min forventning, at det i næste folketingssamling bliver nemmere at samle brede flertal bag regeringens forslag. Jeg vil gerne gentage min indbydelse til et bredt samarbejde. Det er fortsat min opfattelse, at store reformer bliver mest holdbare, hvis der står brede flertal bagved.

* * *

Den 1. juli overtager Danmark formandskabet for EU. Det bliver en stor og historisk opgave. Målet er, at vi til december skal træffe beslutning om udvidelse af EU med op til 10 nye lande.

Det bliver en svær opgave. Der er masser af hurdler, som skal overvindes, før vi kan træffe denne historiske beslutning. Men det må og skal lykkes. Det vil være en fejltagelse og et svigt af gigantiske dimensioner, hvis EU ikke er i stand til at træffe denne beslutning.

Det er i vor egen interesse at udvide EU mod øst. Men først som sidst har vi en moralsk forpligtelse til at optage de østeuropæiske folk i vore vestlige samarbejdsorganisationer, EU og NATO. De kæmpede sig selv fri af den kommunistiske undertrykkelse. Skulle vi da svigte dem, netop som de havde tilkæmpet sig det vestlige demokratiske system, de så som et forbillede? Det ville være usselt, om vi blot vendte ryggen til og lod dem sejle deres egen sø.

Ved at optage de nye demokratier i EU skaber vi igen et helt og udelt Europa. Vi skaber de bedst tænkelige muligheder for at sikre frihed, fred og velstand i vorverdensdel.

Derfor er det en historisk opgave, Danmark nu står overfor. Lad os løfte den i fællesskab. Det vil være i Danmarks interesse. Men først og fremmest vil det tjene friheden og freden i Europa.

Kilde

stm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Grundlovstale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anders-fogh-rasmussens-grundlovstale-2002>